

2. Priemonės, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiksmingą DNKP įgyvendinimą, įskaitant vykdymo užtikrinimo veiksmus, ir tokių priemonių taikymo rezultatai

a) Veiksmai, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiklos vykdytojų reikalavimų laikymąsi, kaip numatyta Oficialios kontrolės reglamento 138 straipsnio 2 dalyje ir 139 straipsnio 1 dalyje.

Vykdydamos oficialiąją kontrolę, kompetentingos institucijos skyrė didelį dėmesį veiksams, kuriais pašalinama ar sumažinama rizika žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatai, gyvūnų gerovei, genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO) ir augalų apsaugos produktų atveju – rizika aplinkai, taip užtikrindamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 137 straipsnio nuostatų vykdymą.

Nustačiusios, kad veiklos vykdytojai nesilaiko teisės aktų reikalavimų, kompetentingos institucijos ėmėsi veiksmų ir sankcijų, nustatytų (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 138 ir 139 straipsniuose.

VMVT. Ūkio subjektų veiklos priežiūros metu nustačius neatitikimų teisės aktų reikalavimams, įvertinus jų pobūdį, mastą ir kitus susijusius rodiklius, ūkio subjektams buvo nurodyta pašalinti nustatytus neatitikimus per nurodytą terminą ir (ar) pateikti trūkumų šalinimo planą su nurodytiems neatitikimams pašalinti būtinomis priemonėmis ir šių priemonių įgyvendinimo terminais, ir (ar) buvo taikomos atitinkamos poveikio priemonės: administracinė atsakomybė (pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą, Lietuvos Respublikos maisto įstatymą, Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymą ir kt.), administracinės poveikio priemonės (veiklos sustabdymas ir (ar) uždraudimas, produkto tiekimo rinkai sustabdymas ir (ar) uždraudimas).

Pirmaisiais ūkio subjekto veiklos metais pirmojo jo veiklos patikrinimo metu nustačius teisės aktų reikalavimų neatitikimų, ūkio subjektui poveikio priemonės, susijusios su jo veiklos ribojimu, netaikomos (išskyrus atvejus, jeigu poveikio priemonės yra būtinos ir neišvengiamos, siekiant užkirsti kelią žalos ar pavojaus visuomenei ar kitų asmenų interesams, gyvūnų sveikatai ir gerovei arba aplinkai atsiradimui). Ūkio subjektui pritaikius atitinkamas poveikio priemones, vertinama, kaip vykdomi nurodymai ir prireikus organizuojami ūkio subjekto veiklos neplaniniai patikrinimai.

Veiksmai, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiklos vykdytojų reikalavimų laikymąsi, kaip numatyta Oficialios kontrolės reglamento 138 straipsnio 2 dalyje ir 139 straipsnio 1 dalyje

Maistas ir maisto sauga, vientisumas ir visavertiškumas bet kuriuo maisto gamybos, perdirbimo ir platinimo etapu, įskaitant taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti sąžiningą prekybos praktiką ir apsaugoti vartotojų interesus ir informaciją jiems, ir su maistu besiliečiančių medžiagų ir gaminių gamyba ir naudojimas

<i>Įmonės</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Patvirtintos įmonės	1204	496	345
Registruoti veiklos vykdytojai ir (ar) įmonės	8797	3422	1040
Įmonės, gaminančios su maistu besiliečiančias medžiagas	5	0	0

Pašarai ir pašarų sauga bet kuriuo pašarų gamybos, perdirbimo ir platinimo etapu ir pašarų naudojimas, įskaitant taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti sąžiningą prekybos praktiką ir apsaugoti vartotojų sveikatą, interesus ir informaciją jiems

<i>Įmonės*</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Įmonės, patvirtintos pagal Reglamento (EB) Nr. 183/2005 10 straipsnį	21	9	1
Įmonės, registruotos pagal Reglamento (EB) Nr. 183/2005 9 straipsnį, išskyrus pirminę gamybą	324	126	19
Pašarus naudojančios veiklos vykdytojai (ūkininkai)	294	11	1
Veiklos vykdytojai, gaminantys vaistinius pašarus ir (arba) jais prekiaujantys	0	0	0

*Ūkio subjektų priskyrimo įmonių kategorijai tvarka yra aprašyta ataskaitos II dalies 3.3 ir 3.5 punktuose

Gyvūnų sveikatos reikalavimai

<i>Ūkiai ir (arba) įmonės</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Galvijų identifikavimas ir registravimas	808	401	14
Avių ir ožkų identifikavimas ir registravimas	386	149	7
Patvirtinti surinkimo centrai (galvijų, avių, ožkų, kiaulių, arklinių šeimos gyvūnų)	11	3	4
Patvirtinti prekyautojai (galvijų, avių, ožkų, kiaulių)	0	0	0
Kontrolės postai (Reglamentas (EB) Nr. 1255/97)	0	0	0
Patvirtintos įstaigos, institutai ir centrai (Direktyva 92/65/EEB)	5	1	1
Įmonės, kurioms leista prekiauti Europos Sąjungoje naminiais paukščiais ir periniais kiaušiniais	175	22	13
Paukščių karantino patalpos ir centrai	0	0	0
Patvirtinti akvakultūros ūkiai	21	3	2
Leidimus turinčios akvakultūros gyvūnų perdirbimo įmonės	0	0	0
Spermos surinkimo centrai	0	0	0
Spermos saugojimo centrai	1	0	0
Embrionų surinkimo ir (arba) gamybos grupės	0	0	0

Rizikos žmonių ir gyvūnų sveikatai, kylančios dėl šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių, prevencija ir mažinimas

<i>Įmonės ir (arba) gamyklos</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Įmonės arba gamyklos, patvirtintos pagal Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 (11) 24 straipsnį	78	25	6
Įmonės arba gamyklos, registruotos pagal Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 23 straipsnį	104	17	2

Gyvūnų gerovės reikalavimai

Gyvūnų gerovė ūkiuose

<i>Ūkinės paskirties gyvūnai (gyvūnų kategorija)</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Patikrintų gamybos vietų, kuriose nustatyta reikalavimų nesilaikymo atvejų, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Kiaulės (kaip apibrėžta Direktyvoje 2008/120/EB)	619	2	4
Vištos dedeklės (kaip apibrėžta Direktyvoje 1999/74/EB)	53	4	0
Vištos (kaip apibrėžta Direktyvoje 2007/43/EB)	84	5	2
Veršeliai (kaip apibrėžta Direktyvoje 2008/119/EB)	353	13	12
Kita (kailiniai gyvūnai)	79	4	4

Gyvūnų gerovė juos vežant

<i>Ūkinės paskirties gyvūnai (gyvūnų kategorija)</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Galvijai	690	2	0
Kiaulės	133	1	0
Avys ir (arba) ožkos	7	0	0
Arklinių šeimos gyvūnai	188	1	0
Naminiai paukščiai	143	0	0
Kita (elniai, lamos, žuvis, augintiniai)	0	0	0

Saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų ir garantuotų tradicinių gaminių naudojimas ir ženklavimas

<i>Įmonės</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Prieš tiekiant rinkai	9	1	0
Įprastinė rinka	203	1	0
Elektroninė prekyba	8	0	0

VATŽŪM. 2024 m. iš viso atlikti 24 642 (2022 m. – 25 054, 2023 m. – 19 365) ūkio subjektų patikrinimai, t. y. 2023 m. 23 % mažiau, nei 2022 m., tačiau 2024 m. išvelgiamas kai kurių sričių patikrinimų padidėjimas lyginant su 2023 m. Kaip ir 2022 m., taip ir 2023 m. įtakos turėjo Rusijos ir Baltarusijos veiksmai, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje. Dėl sumažėjusių krovinių srautų ir kiekių, sumažėjo ir įvežamų augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų fitosanitarinių patikrinimų skaičius pasienyje, t. y. 2024 m. jų buvo 6 597 (2022 m. – 15 196, 2023 m. – 9 697).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu (toliau – ANK), 2024 m. ūkio subjektų patikrinimų metu buvo nustatyta 257 (2022 m. – 230, 2023 m. – 288) administracinių nusižengimų, t. y. 2024 m. 31 nusižengimu mažiau nei 2023 m., o 2023 m. 58 nusižengimais daugiau nei 2022 m. Ūkio subjektams paskirtos 234 (2022 m. – 208, 2023 m. – 269) piniginių baudos, iš jų surašyta 214 (2022 m. – 214, 2023 m. – 240) administracinių nurodymų, paskirti 23 (2022 m. – 22, 2023 m. – 19) įspėjimai.

2024 m. visų ūkio subjektų fitosanitarinių patikrinimų metu buvo nustatyti 27 (2022 m. – 19, 2023 m. – 26) administracinės teisės pažeidimai. Nors ir buvo teikiamos pastabos dėl būtinų imtis veiksmų, kad nustatyti Europos Sąjungos karantininių kenkėjų židiniai būtų naikinami nustatytais priemonėmis ir terminais, pažeidimų skaičiaus sumažinti nepavyko. Taip pat buvo nustatyta daugiau augalų apsaugos produktų (toliau – AAP) priežiūros srities reikalavimų nesilaikymo atvejų, už kuriuos 2024 m. 219 ūkio subjektų (2022 m. – 192, 2023 m. net 248 ūkio subjektams) taikyta administracinė atsakomybė. Nors per viešas konsultacijas, spaudą ir kitas informavimo priemones buvo nuolat teikiami (primenami) pagrindiniai AAP priežiūros srities reikalavimai, kita aktuali

informacija, susijusi su AAP sritimi, tačiau dar pasitaiko AAP veiklos ūkio subjektų, kurių ši informacija nepasiekia. 2024 m. papildomai teiktos konsultacijos renginiuose, parodose, seminaruose / mokymuose, viešų konsultacijų metu. 2024 m. dalyvauta miestų šventėse (renginiuose), teiktos konsultacijos: Alytuje / Varėnoje, Panevėžyje, Utenoje, Šiauliuose, Kaune, Vilniuje, Telšiuose, Marijampolėje.

Per 2024 m. svarbiausiose fitosanitarijos ir AAP priežiūros srityse buvo užfiksuoti 48 (2022 m. – 50, 2023 m. – 49) incidentai, darantys reikšmingą žalą ar keliančių pavojų visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai (iš jų užregistruoti 25 (2022 m. – 43, 2023 m. – 23) kenkėjų židiniai ir 23 (2022 m. – 7, 2023 m. – 26) atvejai, kai nustatyti neregistruoti AAP). Pažymėtina, kad dauguma naujų kenkėjų židinių nustatyti 2022–2023 m., tiriant ūkio subjektų asmeninėms reikmėms auginamos augalinės produkcijos sveikatingumą (įgyvendinant iš dalies Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą kenkėjų stebėseną). Atkreiptinas dėmesys į tai, jog 2024 m. pradžioje nustatytų augalų kenkėjų židinių, kuriuos operatyviai būtų galima sunaikinti kliudę nepalankios oro sąlygos, todėl fitosanitarijos priemonių taikymo terminai buvo atidėti. Šie stebėjimai yra reikšmingi dėl fitosanitarinės aplinkos Lietuvoje ir Europos Sąjungoje gerinimo. Incidentų skaičiaus padidėjimą AAP priežiūros srityje lėmė suintensyvinta viešosios erdvės stebėseną dėl neregistruotų AAP platinimo. Vykdamas pagal skelbimus spaudoje ir internete identifikuotų AAP tiekėjų ir pardavėjų stebėseną, 2024 m. atlikti 5 tikrinimai (pasitvirtino ne visi viešojoje erdvėje pastebėti atvejai) (2022 m. – 7, 2023 m. – 17). Skaičiuojama atvejų, kai nustatoma kenkėjų židinių šalies viduje, ir atvejų, kai įvežant (atliekant pasienio kontrolę) nustatoma Lietuvai ir Europos Sąjungai grėsmę keliančių kenkėjų, ir neregistruotų ar falsifikuotų AAP saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo atvejų. VATŽŪM skiria didelį dėmesį minėtų atvejų prevencijai, operatyviam identifikavimui ir prireikus adekvačių poveikio priemonių taikymui.

Išliko iš esmės nepakitęs fitosanitarinių patikrinimų intensyvumas 2022–2023 m., tačiau 2024 m. išaugo, nes atlikta daugiau neplaninių patikrinimų negu 2022–2023 m. (2022 m. – 2 125, 2023 m. – 2 296, 2024 m. – 3 463). Fitosanitarijos veiklos priežiūros srityje 2024 m. patikrinimų buvo atlikta 5 568 (2022 m. – 4 710, 2023 – 4 614). AAP veiklos priežiūros srityje patikrinimų skaičius 2023 m. sudarė 2 671, lyginant su 2022 m. 199 patikrinimais sumažėjo (2022 m. – 2 870), o 2024 m. bendras patikrinimų skaičius sudarė 2 891. 2024 m. atlikta daugiau neplaninių (grįžtamųjų) patikrinimų bei patikrinimų pagal gautus skundus ir pranešimus. AAP veiklos priežiūros srityje 2024 m. neplaninių patikrinimų atlikta 486 (2022 m. – 441, 2023 m. – 392).

VATŽŪM pagal bendradarbiavimo sutartį su Nacionaline mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA), siekdama sumažinti našą ūkio subjektams sutampančius ūkio subjektus AAP srityje, perduoda NMA planiniams patikrinimams atlikti. 2024 m. NMA buvo perduoti 22 pagal rizikos vertinimą rizikingiausi ūkio subjektai, kurių tikrinimo objektas sutampa (2022 m. sutampančių subjektų AAP srityje nebuvo nustatyta, 2023 m. – 115).

Apie ūkio subjektų patikrinimo metu nustatytus reikalavimų nesilaikymo atvejus ir taikytus administracinius veiksmus ir (arba) priemones informacija pateikiama ataskaitos II dalies 2, 7 ir 8 punktuose.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma,

skirta teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

b) Veiksmai, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiksmingą oficialios kontrolės tarnybų darbą, kaip numatyta Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalyje ir 12 straipsnio 2 ir 3 dalyse, taip pat apimant auditą, atliktą pagal 6 straipsnio 1 dalį.

Kokybės vadybos sistema (kokybės politikos ir ilgalaikių tikslų nustatymo ir šių tikslų siekimo sistema (toliau – KVS) skirta planingai ir sistemingai kompetentingų institucijų veiklai užtikrinti, įtraukiant kokybės vadybos elementus į visus kompetentingų institucijų organizacinius lygmenis ir veiklos procesus ir nustatant, stebint, matuojant ir analizuojant veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo rodiklius, skirtus įstaigos strateginiam valdymui.

Siekiant gerinti kompetentingų institucijų atliekamą ūkio subjektų priežiūros veiklą, įgyvendinamos priemonės, susijusios su darbuotojų kompetencijos didinimu, įdiegtų informacinių sistemų tobulinimu ir priežiūra, KVS palaikymu.

Institucija	Vykdomos veiklos atitiktis standartams
VMVT	Standartas LST EN ISO/IEC 17020:2012 „Atitikties įvertinimas. Reikalavimai, keliami įvairių tipų kontrolės įstaigų veiklai“
VATŽŪM	Standartas LST EN ISO 9001:2015 „Kokybės vadybos sistemos. Reikalavimai“
VšĮ Ekoagros	Standartas LST EN ISO/IEC 17065:2012 „Atitikties įvertinimas. Reikalavimai, keliami gaminių, procesų ir paslaugų sertifikavimo įstaigoms“
NMVRVI	Standartas LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“
FTLS	Standartas LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“
NVSPL	Standartas LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“

Siekdamos užtikrinti (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktų nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos turi įsidedusias procedūras ir (arba) tvarką oficialiosios kontrolės ir kitos oficialiosios veiklos veiksmingumui ir tinkamumui, nešališkumui, kokybei ir nuoseklumui užtikrinti. Taip pat įsidedusias procedūras ir (arba) tvarką, kuriomis užtikrinama, kad oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą vykdantys darbuotojai neturėtų jokio interesų konflikto.

Siekiant užtikrinti (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies d punkto nuostatų vykdymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu buvo paskirtos nacionalinės etaloninės laboratorijos Lietuvos Respublikoje vykdyti (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 101 straipsnyje nustatytas funkcijas ir užduotis:

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (toliau – NMVRVI) – 39 tyrimų srityse, nurodytose DNKP;

Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija (toliau – NVSPL) – su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų tyrimų srityse;

Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Fitosanitarinių tyrimų laboratorija (skyrius) (toliau – FTLS) – augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų kenkėjų: bakterijų, erkių, fitoplazmų, grybų ir oomicetų, moliuskų, nematodų, vabzdžių, virusų, viroidų, taip pat piktžolių sėklų, tyrimų srityse.

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas

NMVRVI yra Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pavaldi ir atskaitinga įstaiga. NMVRVI atlieka įstatymais ir kitais teisės aktais jam pavestas rizikos vertinimo ir nacionalinių referentinių ir kontrolinių laboratorijų funkcijas ir laboratorinius tyrimus maisto ir pašarų saugos, kokybės ir veterinarijos srityse, taip pat hidrobiontų ir gamtinio vandens tyrimus.

2021 m. balandžio 9 d. NMVRVI buvo akredituotas naujam 5 metų laikotarpiui ir jam išduotas Nacionalinio akreditacijos biuro pažymėjimas Nr. LA.01.139. NMVRVI atitinka Lietuvos standarto LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“ (toliau – LST EN ISO/IEC 17025:2018) reikalavimus ir yra akredituotas atlikti cheminius, fizikinius ir fizikinius-cheminius, imunofermentinius, mikrobiologinius, parazitologinius, serologinius, virusologinius, patologinius anatominius, histologinius, radiologinius, molekulinis tyrimus, genetiškai modifikuotų organizmų tyrimus ir juslinę analizę (žr. <https://nmvrvi.lrv.lt/lt/laboratoriniai-tyrimai-2/kokybes-vadyba-akreditacija-2247/>).

2024 m. VMVT vykdė Augalinių maisto produktų taršos kontrolės planą; Nacionalinį atsitiktinės atrankos būdu vykdomos gamybos priežiūros planą; Nacionalinį rizika grindžiamas gamybos kontrolės planą; Maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų valstybinės kontrolės mėginių tyrimų planą; Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės planą; Valstybinės pašarų stebėsenos ir kontrolės planą; Iš trečiųjų šalių įvežamų Europos Sąjungos rinkai skirtų gyvūnų, gyvūninių produktų, genetinės medžiagos produktų, šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių, šieno ir šiaudų ir sudėtinių produktų stebėsenos planą; Zoonotinių ir simbiotinių bakterijų stebėjimo maistiniuose gyvūnuose ir gyvūniniuose maisto produktuose ir jų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms tyrimų planą; Veterinarinių vaistų, jų veikliųjų ir pagalbinių medžiagų ėmimo planą, ir siekė įgyvendinti nustatytas veiklos vertinimo kriterijų reikšmes.

Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programos planų įgyvendinimas 2022–2024 m.

Planuota reikšmė*			Faktinė reikšmė*			Neatitikimų skaičius*			Neatitikimų skaičius proc. (%)**		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
<i>Augalinio maisto produktų taršos stebėsenos planas</i>											
789	800	800	791	803	800	11	7	11	1,4	0,9	1,4
<i>Nacionalinis rizika grindžiamas gamybos kontrolės planas</i>											
-	1600	1373	-	1375	1376	-	22	19	-	1,6	1,38
<i>Nacionalinis atsitiktinės atrankos būdu vykdomos gamybos priežiūros planas</i>											
-	100	65	-	66	60	-	2	0	-	3,0	0
<i>Gyvūninių maisto produktų taršos kontrolės planas</i>											
-	350	351	-	344	350	-	1	0	-	0,3	0
<i>Maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų valstybinės kontrolės mėginių tyrimų planas</i>											
7 205	7005	1080	7 958	7561	1067	480	411	164	6,0	5,4	15,4
<i>Valstybinės pašarų stebėsenos ir veterinarinės kontrolės planas</i>											
787	842	859	779	833	899	29	21	14	3,7	2,5	1,56
<i>Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės planas</i>											
150 000	120 000	60 000	142 668	122 883	34 829	736	1031	700	0,5	0,84	2,01

* mėginių skaičius

** procentas nuo faktinės reikšmės

Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija

NVSPL yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos valstybės visuomenės sveikatos priežiūros biudžetinė įstaiga. NVSPL paskirtis – teikti kokybiškas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas atliekant laboratorinius tyrimus, matavimus ir skaičiavimus, kuriais siekiama įvertinti su gaminiais, aplinkos veiksniais ir užkrečiamosiomis ligomis susijusią riziką žmonių sveikatai.

2020 m. vasario 14 d. NVSPL buvo akredituota naujam 5 metų laikotarpiui ir jai išduotas Nacionalinio akreditacijos biuro pažymėjimas Nr. LA.01.138. Laboratorija atitinka LST EN ISO/IEC 17025:2018 reikalavimus ir yra akredituota atlikti fizikinius-cheminius aplinkos ir maisto tyrimus, mikrobiologinius aplinkos ir maisto tyrimus ir fizikinių veiksnių tyrimus (žr. <https://nvspl.lrv.lt/lt/kokybe/akreditavimo-pazymejimai/>).

Vadovaujantis 2024 m. **maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų valstybinės kontrolės mėginių tyrimų planu**, VMVT teritoriniai padaliniai su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų mėginius tyrimams ėmė rinkoje ir maisto produktų gamybos subjektuose:

Planuota reikšmė			Faktinė reikšmė			Neatitikimų skaičius			Neatitikimų skaičius proc. (%)		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
50	50	50	50	50	50	3	1	0	6,0	2,0	0

Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Fitosanitarinių tyrimų laboratorija (skyrius)

Siekiant gerinti atliekamų fitosanitarinių laboratorinių tyrimų kokybę ir VATŽŪM teikiamų paslaugų kokybę, 2020 m. lapkričio 11 d. FTLS buvo akredituota naujam 5 metų laikotarpiui ir jai išduotas Nacionalinio akreditacijos biuro pažymėjimas Nr. LA.01.153, kuriuo paliudijama, kad FTLS atitinka LST EN ISO/IEC 17025:2018 reikalavimus ir yra akredituota atlikti augalų, augalinių produktų ir jų kenkėjų tyrimus.

Nacionalinis akreditacijos biuras 2023 m. gruodžio 18–20 d. vertino FTLS atitiktį akreditavimo standartui LST EN ISO/IEC 17025:2018 ir kitiems akreditavimo reikalavimams, FTLS kompetenciją atlikti veiklas, kurias apima FTLS pageidaujama akreditavimo sritis, įskaitant plečiamą akreditavimo sritį, ir veiklos organizavimo ir taikomų procedūrų tinkamumą. Pageidaujama akreditavimo sritis apims akredituotų tyrimų matricų 81 poziciją ir 23 akredituotus tyrimų metodus. 2024 m. balandžio 15 d. Nacionalinis akreditacijos biuras patvirtino FTLS išplėstą lanksčią akreditavimo sritį, akredituotų tyrimų matrica išaugo iki 111 pozicijų ir dabar apima bakterijų, grybų ir oomicetų, nematodų, vabzdžių ir virusų bei fitoplazmų grupių tyrimus, taikant įvairius augalų kenkėjų aptikimo ar atrankos, nustatymo ir patvirtinimo metodus. 2024 m. akredituotų tyrimų metodų sąrašas papildytas pažangiausiu ir inovatyviausiu tyrimų metodu, taikomu augalų sveikatos srityje – naujos kartos sekoskaitos metodu virusų tyrimuose, bei kitais naujais tyrimų metodais: Oostenbrink plovimo metodu nematodų tyrimais, vizualiniu metodu įvairių vabzdžių tyrimais, polimerazės grandininės reakcijos (PGR) metodu nematodų tyrimais, tikralaikės polimerazės grandininės reakcijos metodu bakterijų, nematodų tyrimais.

Išplėsta akreditavimo sritis parodo, kad laboratorija yra kompetentinga tyrimus atlikti kokybiškai ir užsakovams pateikti patikimus rezultatus, kurie yra pripažįstami ir tarptautiniu mastu (žr. <https://vatzum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/fitosanitariniu-tyrimu-laboratorija-skyrius/>).

Vykdydami augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinės būklės valstybinę kontrolę, VATŽŪM regioninių skyrių ir pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postų (skyrių)

specialistai paėmė ir į FTLS pristatė 2024 m. 2 476 (2022 m. – 2 600, 2023 m. – 2 380) mėginius, šiuos mėginius sudarė 2024 m. 4 972 (2022 m. – 5 285, 2023 m. – 4 756) laboratoriniai mėginiai, iš viso 2024 m. atlikta 18 670 (2022 m. – 16 911, 2023 m. – 19 752) tyrimų.

2024 m. bakteriologai ištyrė 1 583 mėginius, kuriuos sudarė 2 349 laboratoriniai mėginiai ir atliko 2 969 tyrimus sėklinių ir maistinių bulvių stiebagumbiuose (įskaitant eksportuojamą ir importuojamą produkciją), ūkinės bulvių sėklos stiebagumbiuose, obelų, kriaušių, šermukšnių, medlievų, cidonijos, svarainio. kaulenio ir kt. šakose su lapais, paviršiniame vandenyje ir nuotekose. 2024 m. 15 mėginių nustatytas karantininis kenkėjas *Clavibacter sepedonicus*, 7 mėginiuose – *Erwinia amylovora*. Atliekant bakteriologinį 1 mėginio tyrimą buvo nuo 1 iki 4 atrankos ir (ar) nustatymo, patvirtinimo tyrimo metodų: imunofluorescencijos, išskyrimo, išskyrimo po praturtinimo, molekulinės biologijos metodai**.

2024 m. entomologai ištyrė 424 mėginius, kuriuos sudarė 1 491 laboratoriniai mėginiai ir atliko 2 541* tyrimą eksportui skirtoje produkcijoje (kviečių, miežių, pupų, durpėse, maistinių bulvių stiebagumbiuose ir kt.), importo produkcijoje (maistinių bulvių stiebagumbiuose), gaudyklėse, vabzdžių identifikavime. Per metus 5 mėginiuose buvo nustatytas ir patvirtintas karantininis kenkėjas – *Liriomyza bryoniae* atliekant nuo 1 iki 2 aptikimo metodų (vizualinis, mechaninis) ir nustatymo, patvirtinimo tyrimo metodais: vizualinis, morfologinis, molekulinės biologijos metodai**.

2024 m. nematologai ištyrė 1 070 mėginių, kuriuos sudarė 3 099 laboratoriniai mėginiai ir atliko 4 552* tyrimus dirvožemyje, medienoje, pušų ir eglių šakose, eksportui skirtoje produkcijoje (kviečių, miežių, žirnių, pupų grūduose, bijūnų šaknyse, maistinių bulvių stiebagumbiuose durpėse), importuojamuose maistinių ir sėklinių bulvių stiebagumbiuose, sertifikuojamoje produkcijoje (liucernos sėklose) ir kt. 2024 m. 2 mėginiuose nustatytas karantininis kenkėjas *Globodera pallida*, 2 mėginiuose – *G. rostochiensis*. Atliekant nematologinį 1 mėginio tyrimą buvo naudojamas 1 aptikimo metodas (flotacijos, Baermann piltuvėlio, Oostenbrink plovimo arba maceracijos) ir nuo 1 iki 3 nustatymo ir (ar) patvirtinimo tyrimo metodų: vizualinis, morfologinis – morfometrinis, molekulinės biologijos metodai**.

2024 m. mikologai ištyrė 308 mėginius, kuriuos sudarė 1 164 laboratoriniai mėginiai ir atliko 2 530 tyrimų* importuojamuose maistinių bulvių stiebagumbiuose, eksportui skirtoje produkcijoje (kviečių, miežių, žirnių, pupų grūduose, maistinių bulvių stiebagumbiuose, durpėse), sertifikuojamoje produkcijoje (sėjamojo lino sėklose), sėklinių bulvių stiebagumbiuose, lubinų ir pušies sėklose, pušies ir rododendro šakose su lapais, spygliais ir kt. 2024 m. karantininių kenkėjų nebuvo nustatyta. Atliekant mikologinį 1 mėginio tyrimą buvo naudojami 6 tyrimo metodai: vizualinis, morfologinis, drėgnos kameros, ekstrakcijos, auginimo mitybinėse terpėse, molekulinės biologijos metodai**.

2024 m. herbologai ištyrė 48 mėginius, kuriuos sudarė 344 laboratoriniai mėginiai ir atliko 559 tyrimus eksportuojamoje produkcijoje – kviečių, miežių, žirnių, pupų grūduose, durpėse; karantininių kenkėjų nenustatyta. Atliekant herbologinį 1 mėginio tyrimą buvo naudojamas 1 aptikimo metodas: mechaninis ir 3 tyrimo metodai: vizualinis, biologinis, morfologinis.

2024 m. virusologai ištyrė 8 slyvų ir abrikosų lapų mėginius, kuriuos sudarė 8 laboratoriniai mėginiai ir atliko 54* tyrimus. Atliekant virusologinį 1 mėginio tyrimą buvo naudojamas DAS – ELISA tyrimo metodas.

2024 m. molekulinių tyrimų specialistai ištyrė 613 mėginių, kuriuos sudarė 812 laboratorinių mėginių ir atliko 5 465* tyrimus sėklinių bulvių stiebagumbiuose, morkų ir petražolių sėklose, ažuolų, vyšnių šakose su lapais, vabzdžiuose, nematoduose, piktžolių sėklose, grybų kultūrose ir kt. Molekuliniai tyrimai buvo naudojami bakterijų *Xylella fastidiosa*, *E. amylovora*, *Candidatus*

Liberibacter solanacearum, Pseudomonas spp.) ir virusų bei fitoplazmų (PVY000, PLRV00, TOBRFV, TOLCND, RRV, PHYPAS) nustatymui bei kenkėjų patvirtinimui. 2024 m. 32 mėginiuose buvo patvirtinti karantininiai kenkėjai: 15 mėginių nustatyta ir identifikuota bakterija *C. sepedonicus*, 7 mėginiuose – *E. amylovora*, 2 mėginiuose – nematodas *G. rostochiensis*, 2 mėginyje – *G. pallida*, 5 mėginiuose – vabzdys *L. bryoniae*, 1 mėginyje – ToBRFV. Atliekant 1 mėginio molekulinį tyrimą naudojami šie molekulinės biologijos metodai: PGR, TL-PGR, TL AT-PGR, AT-PGR, naujos kartos sekoskaita, PGR/restrikcija. (*Bendras atliktų laboratorinių mėginių, tyrimo metodų verifikavimo, aplinkos sąlygų, PT/ILC mėginių, vidinių tyrimų rezultatų patikimumo užtikrinimo priemonių taikymas, kontrolių, tiekinių patikros, vidaus auditui suformuotų mėginių tyrimų skaičius. **Molekulinės biologijos metodai (PGR, TL-PGR, naujos kartos sekoskaita) buvo naudojami kenkėjams patvirtinti, atlikti molekulinį tyrimų sektoriuje).

Igyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą ir nacionalinę kenkėjų stebėseną kiekvienais metais imami mėginiai vis kituose ūkio subjektuose, siekiant įvertinti kenkėjų pasireiškimo grėsmes visoje šalies teritorijoje, todėl prognozuoti tyrimų rezultatus sudėtinga.

2024 m. FTLS gavo 81 mėginį iš pasienio, iš jų nustatyta 1 mėginyje *Puccinia horiana*, 1 mėginyje *Sinoxylon*, 37 mėginiuose *Frankliniella occidentalis* ir 3 mėginiuose *Frankliniella* sp., 1 mėginyje *Bursaphelenchus mucronatus*.

Ištirtų mėginių skaičius, kuriuose buvo patvirtinti kenkėjai 2023 m. lyginant su 2022 m. išliko panašus, Europos Sąjungai karantininių kenkėjų siuntose nebuvo nustatyta. 2024 m. situacija palyginti taip pat panaši kaip ir 2022–2023 m. laikotarpiams, nes taip pat Europos Sąjungos karantininių kenkėjų siuntose nenustatyta.

Kenkėjų nustatymo laboratorinių tyrimų skaičius 2022–2024 m.

Metai	Planuota reikšmė, vnt.	Faktinė reikšmė, vnt.	Komentaras
2022	22 000	16 911	Kriterijaus reikšmės nepasiekimo priežastys: 1. Dėl pasikeitusio Europos Sąjungos reglamentavimo dėl bulvių kenkėjų mažiau taikyta metodų kenkėjų nustatymo procese, todėl sumažėjo atliktų tyrimų skaičius. 2. Mažiau pateikta mėginių kenkėjams patvirtinti molekulinės biologijos metodais.
2023	22 000	19 752	Kriterijaus reikšmė nepasiekta dėl objektyvių priežasčių: gauta mažiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių piktžolių, nematodų, virusų tyrimams atlikti.
2024	Neplanuojama strateginiuose dokumentuose*	18 670	Gauta mažiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių tyrimams atlikti (informacija pateikta VATŽŪM veiklos ataskaitoje (https://vatzum.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai-new/biudzeto-vykdyto-ataskaitu-rinkiniai/)).

*Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro valdymo sričių 2024–2026 m. strateginis veiklos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2024 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 3D-57 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro valdymo sričių 2024–2026 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

2023 m. lyginant su 2022 m. atlikta 2 841 tyrimų daugiau, nes gauta daugiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių vabzdžių tyrimams atlikti ir daugiau mėginių, kurių tyrimai

atliekami molekulinės biologijos metodais. 2024 m. situacija žymiai nepasikeitė lyginant su 2023 m., tačiau 2024 m. mažiau gauta eksporto produkcijos laboratorinių mėginių skirtų vabzdžių, erkių ir moliuskų bei piktžolių sėklų tyrimams atlikti. 2024 m. daugiausia gauta laboratorinių mėginių bakterijų tyrimams atlikti.

Laboratorinių mėginių skaičius 2022–2024 m.

Ištirtų laboratorinių mėginių skaičius	Metai	Planuota reikšmė, vnt.	Faktinė reikšmė, vnt.	Komentaras
Bakterijų tyrimai	2022	1 200	1 107	Dalis laboratorinių mėginių tyrimų buvo perkelti iš 2022 m. į 2023 m.
	2023	1 200	1 187	–
	2024	1 700	2 746	Kriterijaus reikšmė viršyta, nes gauta daugiau laboratorinių mėginių bakterijų tyrimams atlikti.
Vabzdžių, erkių ir moliuskų tyrimai	2022	1 350	1 686	Gauta daugiau laboratorinių mėginių vabzdžių tyrimams atlikti.
	2023	1 300	1 700	Kriterijaus reikšmė viršyta, nes gauta daugiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių vabzdžių tyrimams atlikti.
	2024	1 550	1 491	–
Nematodų tyrimai	2022	2 300	3 222	Gauta daugiau laboratorinių mėginių nematodų tyrimams atlikti.
	2023	3 100	2 838	–
	2024	3 000	3 099	–
Grybų ir oomicetų tyrimai	2022	940	1 323	Gauta daugiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių grybų, oomicetų tyrimams atlikti.
	2023	1 200	1 601	Kriterijaus reikšmė viršyta, nes gauta daugiau laboratorinių mėginių grybų tyrimams atlikti.
	2024	1 300	1 164	Kriterijaus reikšmė nepasiekta, nes gauta mažiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių mikologiniams tyrimams atlikti.
Virusų, viroidų ir fitoplazmų tyrimai	2022	190	190	–
	2023	220	201	–
	2024	225	233	–
Piktžolių sėklų tyrimai	2022	800	659	Gauta mažiau eksportuojamos produkcijos laboratorinių mėginių herbologiniams tyrimams atlikti.
	2023	700	579	Kriterijaus reikšmė iš dalies įvykdyta. Gauta mažiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių piktžolių tyrimams atlikti.
	2024	600	344	Kriterijaus reikšmė nepasiekta, nes gauta mažiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių herbologiniams tyrimams atlikti.

2022–2024 m. buvo tiriami į FTLS pristatyti mėginiai, paimti, vykdant nacionalinę stebėseną, eksportuojamos ir importuojamos produkcijos siuntų patikrinimus, Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą kenkėjų stebėseną ir nacionalinę stebėseną, siekiant išaiškinti, ar augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai nėra užkrėsti kenkėjais. 2023 m. gauta 11 proc. mažiau laboratorinių mėginių tyrimams, negu 2022 m., ir atitinkamai iširta apie 10 proc. mažiau laboratorinių mėginių, negu 2022 m., nes 2023 m., lyginant su 2022 m., sumažėjo eksportuojamos produkcijos mėginių herbologiniams, nematologiniams tyrimams atlikti. Nuo 2022 m. iki 2024 m. pastebimas piktžolių sėklų tyrimų mažėjimas, nes gauta mažiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių herbologiniams tyrimams atlikti.

Kompetentingų institucijų darbuotojai, siekdami užtikrinti tinkamą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies e nuostatų vykdymą, nuolat kelia kvalifikaciją mokymuose, kurie apima bendruosius valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo principus ir atskirų valstybinės kontrolės sričių, numatytų (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalyje, reikalavimus.

VMVT. Darbuotojai kasmet pagal iš anksto sudaromus planus, atsižvelgiant į darbuotojų poreikius, jų vykdomas funkcijas, veiklos vertinimo išvadas, tiesioginių vadovų siūlymus ir į teisės aktų reikalavimų pasikeitimus, kelia kvalifikaciją įvairių sričių mokymuose, taip pat mokymuose pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas siekiant užtikrinti saugų maistą“.

Iš viso 2024 m. mokymai vyko **18** temomis ir juose kvalifikaciją kėlė pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 2017/625 dalyvavo **1179** VMVT departamentų ir jų skyrių, VMVT administracijos ir kitų skyrių specialistai:

- Mokymai-pratybos gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos, priežiūros, likvidavimo ir valstybinės veterinarinės kontrolės klausimais, 90 dalyviai.
- Gyvulių skerdenų vertintojų darbo kontrolę skerdyklose vykdančių kontrolierių kvalifikacijos tobulinimo kursai, 8 dalyviai.
- *Listeria monocytogenes* savikontrolės įvertinimas žuvininkystės produktų perdirbimo įmonėse vykdant valstybinę kontrolę, 88 dalyviai.
- Žalio pieno, pieno gamybos, supirkimo ir pieno gaminių valstybinės kontrolės aktualijos, 48 dalyviai.
- Gyvūninių produktų eksporto į trečiąsias šalis aktualijos, teisės aktų pokyčiai. Eksportas į JAV, 65 dalyviai.
- Gyvūnų ir prekių importo ir eksporto aktualijos, 69 dalyviai.
- Su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų gamintojų ir tiekėjų valstybinės kontrolės reikalavimai, 19 dalyviai.
- Gyvūninių produktų sertifikavimo TRACES NT sistema praktiniai mokymai, 104 dalyviai.
- Gyvūnų augintinių vystymosi raida pirmaisiais jų gyvenimo metais, gyvūno augintinio amžiaus nustatymas pagal jo dantų būklę ar kitus fiziologinius faktorius, 60 dalyviai.
- Gyvūnų augintinių veisėjų ir nelegalios prekybos gyvūnais augintiniais valstybinė kontrolė", 52 dalyviai.
- Gyvūnų siuntų sertifikavimas naudojant TRACES sistemą, 71 dalyviai.
- Šalutinių gyvūninių produktų ir (ar) jų gaminių kontrolė, 75 dalyviai.
- Valstybinės kontrolės mėginių gyvūnų ligoms tirti atrinkimas, transportavimas ir

lydimųjų dokumentų paruošimas, 55 dalyviai.

- Gebėjimų ugdymo seminaras, skirtas ūkio subjektų priežiūrai vykdyti aplinkos apsaugos, maisto ir veterinarinės saugos sektoriuose pagal projektą „Aplinkos apsaugos, maisto ir veterinarijos sektorių patikrinimų vykdymo ir reguliavimo reformos stiprinimas Lietuvoje“, 39 dalyviai.

- Neatidėliotinių priemonių taikymas nustačius paukščių gripą, 40 dalyviai.
- Snukio ir nagų ligos prevencija ir kontrolės priemonės, 25 dalyviai.
- Praktinės situacijos ir sprendimo būdu paieška dėl galimo neteisėto poveikio darbuotojams, vykdant ūkio subjektų priežiūrą ar teikiant paslaugas, 40 dalyviai.
- Administracinių nusižengimų kodekso taikymo ir tyrimo aktualijos, 223 dalyviai.

2024 m. 46 (2023 m. – 80) VMVT, skyrių ir VMVT departamentų specialistai dalyvavo pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“ organizuojamuose mokymuose, iš jų 9-i mokymuose dalyvavo po 2 kartus. Iš viso dalyvauta 55-uose 21-os skirtingos temos mokymuose.

2024 m. pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“ organizuotų mokymų temos ir kiekvienos temos dalyvių skaičius:

Gyvūnų sveikata

- „Gyvūnų sveikatos įstatymas“ (4 dalyviai)

Gyvūnų gerovė

- „Gyvūnų gerovė transportavimo metu“ (2 dalyviai)

TSE-ABP

- „Užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos – gyvūninės kilmės šalutiniai produktai“ (3 dalyviai)

Pasienio kontrolės postai

- „Šunų ir kačių judėjimas“ (2 dalyviai)
- „Gyvūninės kilmės maistas ir sudėtiniai produktai“ (1 dalyvis)

Oficialios kontrolės reglamentas

- „Oficialios kontrolės reglamentas“ (4 dalyviai)

Maistas

- „Bendrųjų higienos reikalavimų ir kontrolės procedūrų, pagrįstų maisto verslo operatorių parengtais RVASVT principais, auditavimas“ (1 dalyvis);
- „Mėsos (įskaitant produktus su mėsa) higiena ir kontrolė“ (3 dalyviai);
- „Maisto savybes gerinančios medžiagos“ (A ir B kursai) (5 dalyviai);
- „Pirminės gamybos maisto higiena (augaliniai produktai)“ (3 dalyviai);
- „Pirminės gamybos maisto higiena (vandens gyvūnai)“ (4 dalyviai);
- „Pirminės gamybos maisto higiena (naminiai sausumos gyvūnai)“ (2 dalyviai);
- „Su maistu besiliečiančios medžiagos“ (8 dalyviai)

Ekologinė gamyba

- „Ekologinė gamyba ir ekologiškų produktų ženklavimas“ (2 dalyviai)

Saugomos geografinės nuorodos

- „Tarpsektoriniai rinkos kontrolės mokymai“ (1 dalyvis)

Nenumatytų atvejų planavimas – gyvūnų sveikata ir gerovė

- „Avių ir ožkų raupai“ (2 dalyviai);
- „Krizių valdymo tarpsektorinės modeliavimo pratybos gyvūnų sektoriuje“ (2 dalyviai)

Nenumatytų atvejų planavimas – maistas

- „Krizių valdymo tarpsektorinės modeliavimo pratybos maisto sektoriuje“ (2 dalyviai)

Rizikos planavimas

- „Rizikos vertinimas, taikomas gyvūnų sveikatai ir gerovei“ (2 dalyviai);
- „Rizikos vertinimas biotechnologijoje“ (1 dalyvis);
- „Rizikos aplinkai vertinimas“ (1 dalyvis).

2024 m. pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymasis rūpinantis maisto sauga“ organizuotuose mokymuose dalyvavo: 1 VMVT administracijos atstovas, 5 Pasienio kontrolės departamento, 3 Paslaugų departamento, 9 Maisto ir veterinarijos politikos departamento (2 iš jų dviejuose skirtinguose), 24 Priežiūros departamento darbuotojai (5 iš jų dviejuose skirtinguose) ir 4 Priežiūros rizikos vertinimo ir planavimo skyriaus darbuotojai (2 iš jų dviejuose skirtinguose).

2024 m. 30 VMVT departamentų darbuotojų baigė Europos Komisijos pagal programą „Geresnis mokymasis rūpinantis maisto sauga“ organizuojamus elektroninius mokymus (*BTSF e. mokymus*). Iš viso baigti 46 mokymų kursai 11 skirtingų temų. Iš jų 10 darbuotojų baigė po 2 skirtingus kursus, o 3 išklusė net po 3 skirtingus mokymų kursus ir įgijo sertifikatus.

VATŽŪM. Darbuotojai kasmet pagal iš anksto sudaromus planus, atsižvelgiant į darbuotojų poreikius, jų vykdomas funkcijas, veiklos vertinimo išvadas, tiesioginių vadovų siūlymus ir į teisės aktų reikalavimų pasikeitimus, dalyvauja mokymuose, kelia kvalifikaciją įvairiose srityse. Siekiant nuolat kelti darbuotojų, vykdančių rizikos vertinimo, planavimo ir analizės, konsultavimo, informavimo ir prevencijos ir fizinių patikrinimų funkcijas, kompetenciją, kasmet organizuojami vidiniai mokymai. 2024 m. buvo suorganizuota 30 (2022 m. – 30, 2023 m. – 34) vidinių ir išorinių mokymų, kai tam tikrų sričių mokymuose galėjo dalyvauti ne vien VATŽŪM teritorinių padalinių darbuotojai, bet ir kartu prisijungti prie mokymų ūkio subjektai ar kitų institucijų darbuotojai.

VATŽŪM dalyvauja ir kitų įstaigų ir organizacijų rengiamuose seminaruose ir (ar) mokymuose, konferencijose, susitikimuose ir pati organizuoja seminarus ūkio subjektams ir (ar) kt. institucijoms, įstaigoms fitosanitarijos, augalų veislių, augalų dauginamosios medžiagos, grūdų kokybės, TP ir AAP priežiūros klausimais. 2024 m. didesnis dėmesys buvo skiriamas konsultavimui, informacijos sklaidai / viešinimui, papildomai teiktos ūkio subjektams konsultacijos renginiuose, parodose, seminaruose / mokymuose.

VATŽŪM specialistai taip pat dalyvauja mokymuose pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas siekiant užtikrinti saugų maistą“, taip pat toksikologų, likučių išlikimą ir pasiskirstymą aplinkoje vertinančių specialistų naujų metodų ir skaičiavimo modulių naudojimo mokymuose bei Europos maisto saugos tarnybos (*European Food Safety Authority – EFSA*) organizuotuose seminaruose. 2024 m. buvo dalyvauta Slovakijoje vykusiame *Croplife* seminare nelegalių AAP užkardymo klausimais ir Europol renginyje.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirta teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Užtikrinant (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies f punkto nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos turi atitinkamus ir tinkamai prižiūrimus

infrastruktūros objektus ir įrangą, kad užtikrintų darbuotojų efektyvų ir veiksmingą oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos vykdymą.

VMVT, VATŽŪM biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir VŠĮ „Ekoagros“ finansinės būklės ataskaitos ir veiklos rezultatų ataskaitos skelbiamos viešai institucijų interneto svetainėse.

<https://vmvt.lrv.lt/lt/administracine-informacija/finansiniu-ataskaitu-rinkiniai/>

<https://vmvt.lrv.lt/lt/administracine-informacija/biudzeto-vykdyimo-ataskaitu-rinkiniai/>

<https://vatzum.lrv.lt/lt/administracine-informacija/biudzeto-vykdyimo-ataskaitu-rinkiniai2/>

<https://vatzum.lrv.lt/lt/administracine-informacija/finansiniu-ataskaitu-rinkiniai/>

<https://www.ekoagros.lt/administracine-informacija>

Leistinas maksimalus valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius ir institucijų struktūra yra reglamentuojama teisės aktais.

Patvirtintų darbuotojų pareigybių skaičius VMVT, VATŽŪM ir VŠĮ Ekoagros 2022–2024 m.

Institucija	2022	2023	2024
VMVT	1 264	1 184	1 185
VATŽŪM	355	355	355
VŠĮ Ekoagros	82	82	93

Užtikrinant (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies g punkto nuostatų vykdymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu paskirtos kompetentingos institucijos, atsakingos už (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento nuostatų, įskaitant nuostatas, reglamentuojančias oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą.

VMVT. Atsakinga už nuostatų, reglamentuojančių oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies a, b, c, d, e, f, j punktuose nustatytoje srityse ir i punkte nustatytoje ekologiškų produktų ženklinimo (išskyrus augalų dauginamosios medžiagos ženklinimą) srityje.

VMVT įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintuose nuostatuose: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/310d23d4a0ba11ee8172b53a675305ab>

VATŽŪM. Atsakinga už nuostatų, reglamentuojančių oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies g, h punktuose nustatytoje srityse ir i punkte nustatytoje ekologiškų produktų (augalų dauginamosios medžiagos) ženklinimo srityje pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatytą tvarką.

VATŽŪM įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintuose nuostatuose: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.BB112D21F8D3/asr>

ŽŪM. Atsakinga už nuostatų, reglamentuojančių oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies i punkte nustatytoje srityse, organizuoja ir oficialiąją kontrolę vykdančių kompetentingų institucijų ir kontrolės institucijos auditui 1 straipsnio 2 dalies i punkte nustatytoje srityse atlikti.

ŽŪM įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintuose nuostatuose: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.64CF02BD2377/asr>

VšĮ Ekoagros. Atsakinga už nuostatų, reglamentuojančių oficialią kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą, atliekant kontrolės institucijos funkciją (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies i punkte nustatytoje ekologinės gamybos srityje.

VšĮ Ekoagros įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintuose įstatuose: <https://www.ekoagros.lt/administracine-informacija>

Užtikrinamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies h punkto nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos yra įsidedusios teisinės procedūras, skirtas darbuotojų prieigai prie veiklos vykdytojų valdų ir jų turimų dokumentų užtikrinti, kad galėtų tinkamai atlikti užduotis.

VMVT. 2022–2024 m. DNKP yra nurodyta apie VMVT elektroninių duomenų mainų įgyvendinimą su kitomis institucijomis.

Vystant tarpinstitucinį bendradarbiavimą, dialogą su įvairiomis nevyriausybinėmis ir mokslo organizacijomis, yra pasirašomos bendradarbiavimo sutartys, susitarimai dėl bendrų patikrinimų atlikimo, informacijos apie vykdytos kontrolės rezultatus keitimosi, kvalifikacijos kėlimo, susitikimų organizavimo.

Siekiant įgyvendinti bendradarbiavimą, keičiantis ir analizuojant renkama informacija, susijusia su mokesčių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimais ir nusikalstamomis veikomis, darančiomis žalą valstybės finansų sistemai, ekonomikai ir verslo tvarkai ir mokesčių surinkimui, nustatant gėsmes valstybės finansų sistemai ir mokesčių surinkimui ir suderinant institucijų veiklos prioritetus, planuojant ir organizuojant pagal kompetenciją priemonių, skirtų minėtiems pažeidimams ir nusikalstamoms veikoms atskleisti ir iširti, įgyvendinimą yra įsteigti Rizikos analizės centras ir Jungtinių operacijų centrai. Rizikos analizės centrą įsteigė Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinė darbo inspekcija prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Rizikos analizės centro ir Jungtinių operacijų centrų veiklą reglamentuoja Rizikos analizės centro darbo reglamentas ir Jungtinių operacijų centrų darbo reglamentas.

VMVT yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Nacionaline mokėjimo agentūra prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA), VšĮ Ekoagros, VATŽŪM, Valstybės įmone Žemės ūkio duomenų centru, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmais, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, VšĮ „Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba“, Policijos departamentu prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybės įmone Registrų centras, NVSCPL, Latvijos Respublikos maisto ir veterinarijos tarnyba, Vilniaus kolegija, Lietuvos metrologijos inspekcija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Viešojo įstaiga Lietuvos antidopingo agentūra, Viešojo valdymo agentūra, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu, Viešųjų pirkimų tarnyba, Lietuvos sveikatos mokslų universitetu,

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutu, Kauno technologijos universitetu, Nacionalinis akreditacijos biuru.

VATŽŪM. Siekdama koordinuoti ūkio subjektų veiklos priežiūros veiksmus su kitomis priežiūrą atliekančiomis institucijomis, VATŽŪM bendradarbiauja su VšĮ „Ekoagros“, VMVT, NMA, Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir kitomis institucijomis. Iš minėtų institucijų gauta informacija naudojama ūkio subjektų veiklos rizikingumui vertinti. VATŽŪM ir VšĮ „Ekoagros“ keičiasi informacija, susijusia su AAP naudojimo priežiūra ekologinės gamybos ūkiuose. 2024 m. VšĮ „Ekoagros“ pateikė VATŽŪM 8 (2022 m. – 10, 2023 m. – 10) pranešimus apie nustatytus pažeidimus ekologiniuose gamybos ūkiuose. VATŽŪM teikia informaciją VMVT apie nustatytus AAP naudojimo pažeidimus, galinčius turėti įtakos pašarų ar maisto saugai (neregistruotų AAP naudojimas, AAP naudojami ne pagal paskirtį arba nesilaikant nustatytų normų ar termino iki derliaus nuėmimo ir kt.). 2024 m. VMVT teikta 15 (2022 m. – 10, 2023 m. – 11) pranešimų. 2024 m. VATŽŪM pateikė NMA 9 (2022 m. – 10, 2023 m. – 9) pranešimus apie ūkio subjektus, kurių veikloje nustatyta AAP naudojimo reikalavimų pažeidimų, o iš NMA gavo informaciją apie ūkio subjektus, kurių valdose buvo nustatyta AAP naudojimo reikalavimų nesilaikymo atvejų.

2022–2024 m. DNKP yra nurodyta apie VATŽŪM elektroninių duomenų mainų įgyvendinimą su kitomis institucijomis.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Kompetentingos institucijos, užtikrinamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies i punkto nuostatų vykdymą, yra pasirengusios nenumatytų atvejų planus, kuriuos prireikus vykdytų ekstremaliosios situacijos atveju.

VMVT. VMVT yra sudariusi neatidėliotinių priemonių planus, kuriais siekiama tinkamai pasirengti organizuoti pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimą, koordinuoti gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimo priemonių įgyvendinimą, pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolę ir prevenciją. VMVT yra suplanavusi vieną kartą per metus organizuoti mokymus ir (ar) pratybas VMVT teritorinių departamentų specialistams dėl veiksmų, pasireiškusių gyvūnų užkrečiamųjų ligų įtarimams ar protrūkiams, kurių metu aptariama ligų epidemiologija, ligų situacija pasaulyje, neatidėliotinos priemonės ligų įtarimo ir patvirtinimo atvejais.

VMVT 2024 m. organizavo stalo pratybas „Neatidėliotinių priemonių taikymas nustačius paukščių gripą“, skirtas VMVT Priežiūros departamento apygardų skyrių specialistams. Pratybų metu buvo įvertintas pasirengimas reaguoti ir organizuoti ligos protrūkio likvidavimą, nustatytos informacijos keitimosi procedūros, patikrintos paukščių gripo likvidavimo eigos, materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimas bei priimami sprendimai dėl visuomenės informavimo.

Taip pat buvo organizuoti nuotoliniai mokymai „Pasirengimas užkrečiamųjų ligų valdymui“, kurių metu VMVT Priežiūros departamento apygardų priežiūros skyrių pareigūnams, atsakingiems už gyvūnų užkrečiamųjų ligų valstybinę kontrolę, buvo pristatyta užkrečiamųjų ligų situacija Europoje ir Lietuvoje, ypatingą dėmesį skiriant afrikinio kiaulių maro ir paukščių gripo iššūkiams. Taip pat buvo aptarta pasirengimo ligų likvidavimui strategija, mėginių kokybė bei žmogiškųjų ir materialinių išteklių planavimas.

VMVT parengė ir pavišino straipsnius apie gyvūnų ligų plitimą ir rekomendacijas, kaip elgtis plintant ligoms: „Į gimtuosius kraštus sugrįžtantys paukščiai kartu parneša ir paukščių gripo riziką“, „Migruojantys paukščiai – potenciali grėsmė į paukščių ūkius patekti pavojingam virusui“, „Aktyvesnė prevencija gali padėti išvengti paukščių gripo protrūkių“, „Prasidėjo pavasarinė laukinių gyvūnų vakcinacija nuo pasiutligės“, „Baigėsi aktyvi pavasarinė paukščių migracija, tačiau paukščių augintojai raginami išlikti budrūs“, „Šiomet AKM atvejai fiksuojami grėsminga tendencija“, „VMVT įspėja: AKM protrūkiai kiaulių ūkiuose vis arčiau Lietuvos“, „Lenkijai patvirtinus pirmąjį mėlynojo liežuvio ligos protrūkį galvijų ūkyje, VMVT ragina išlaikyti budrumą“ ir kt.

2024 m. VMVT dalyvavo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos organizuojamuose valstybinio lygio civilinės saugos kompleksinėse pratybose „Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų veiksmai įvykus branduolinei avarijai Baltarusijos Respublikos teritorijoje esančioje atominėje elektrinėje“ ir Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento prie Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos organizuojamuose nacionalinių mobilizacinės sistemos patikrinimo pratybose „Vyčio skliautas 2024“.

2024 m. VMVT atnaujino ir išdėstė nauja redakcija nenumatytų įvykių maisto, geriamojo vandens ir pašarų srityse valdymo bendrąjį planą, kuriame nustatyti bendrieji nenumatytų įvykių maisto, geriamojo vandens ir pašarų srityse (toliau – įvykiai) koordinavimo, reagavimo į juos, informacijos apie įvykius teikimo ir bendradarbiavimo su kitomis kompetentingomis institucijomis pagal VMVT kompetenciją reikalavimai. VMVT šiuo planu vadovaujasi, kai dėl bet kokio biologinio, cheminio ar fizinio pavojaus maiste, geriamajame vandenyje ar pašaruose kyla tiesioginė ar netiesioginė rizika visuomenės sveikatai. Nenumatytų įvykių, susijusių su maisto, pašarų biologine, chemine ar fizine tarša, valdymas VMVT vykdomas centriniu ir teritoriniu lygmeniu, atsižvelgiant į nenumatyto įvykio pobūdį, mastą.

VMVT interneto svetainės skiltyje „Rekomendacijos ekstremalių situacijų metu“ pavišinta informacija:

- rekomendacijos dėl nesaugių maisto produktų atšaukimo iš rinkos,
- per maistą plintančių užkrečiamųjų ligų protrūkių prevencija,
- rekomendacijos dėl maisto saugos, įvykus kitiems incidentams.

VATŽŪM. Siekiant tinkamai pasirengti, organizuoti ir laiku reaguoti į nenumatytus augalams pavojingų kenkėjų paplitimo atvejus, VATŽŪM 2022 m. buvo parengti 7 (2023 m. – 2 pasiūlymai, 18 prioritetinių kenkėjų nenumatytų atvejų planų, 17 nenumatytų atvejų dėl kenkėjų patekimo ir išplitimo Lietuvos Respublikoje suvaldymo planų) pasiūlymai dėl teisės aktų.

Siekiant aiškiau reglamentuoti ūkio subjektų veiklos priežiūrą, 2024 m. buvo pateikta 10 pasiūlymų dėl teisės aktų:

- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-4266 derinimo („Dėl Žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 3D-564 „Dėl augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projekto“), 2024-03-28, Nr. 1S-465 (dėl bičių žiemojimo laikotarpio (informacijos teikimo PPIS);

- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-4272 derinimo („Dėl Žemės ūkio ministro 2022 m. kovo 14 d. įsakymo Nr. 3D-179 „Dėl Žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projekto“), 2024-03-29, Nr. 1S-464 (dėl AAP naudojimo apskaitos žurnalo pildymo laiko);
- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-7875 derinimo („Dėl Žemės ūkio ministro 2018 m. vasario 12 d. įsakymo Nr. 3D-90 „Dėl Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto“), 2024-05-22, Nr. 1S-750;
- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-11767 derinimo („Dėl Žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo projekto), 2024-07-22, Nr. 1S-1007;
- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-13223 derinimo („Dėl Žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projekto“), 2024-08-30, Nr. 1S-1180;
- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-19201 derinimo („Dėl Žemės ūkio ministro ir Finansų ministro 2005 m. kovo 25 d. įsakymo Nr. 3D-171/1K-080 „Dėl Įvežamų į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą bei vežamų per ją tranzitu augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio tikrinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projekto derinimo“), 2024-12-18, Nr. S-1645;
- Dėl Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo Nr. I-1069 projekto, 2024-10-28, Nr. 1S-1405;
- Dėl Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. I-1069 projekto Nr. XIVP-3248(3), 2024-11-05, Nr. 1S-1432;
- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-16865 derinimo („Dėl Aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-367/3D-342 „Dėl Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projekto“), 2024-11-06, Nr. 1S-1438 (Aplinkos ministerijai);
- Dėl teisės akto projekto Nr. 24-17298 derinimo („Dėl Mineralinių trąšų ir augalų apsaugos produktų sandėlių ūkio technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 10:2013, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 3D-825 „Dėl Mineralinių trąšų ir augalų apsaugos produktų sandėlių ūkio technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 10:2013 patvirtinimo“, pakeitimo projekto“), 2024-11-14, Nr. 1S-1492.

Taip pat buvo teiktas pasiūlymas, kad būtų pakeistas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. sausio 11 d. įsakymo Nr. 3D-10 „Dėl Bulvių augintojų, supirkėjų, realizuotojų registravimo Lietuvos Respublikos fitosanitariniame registre ir jų veiklos priežiūros“ 1.4 papunktis nurodant, kad šiuo punktu įpareigojamas pildyti Bulvių pirkimo–pardavimo registracijos žurnalas yra rekomenduojamos formos ir tai, kad ūkio subjektai gali naudoti kito pobūdžio informacines rinkmenas ar individualias informacines sistemas sistemingam žurnale nurodytos informacijos tvarkymui (patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2024 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 3D-703).

Vadovaudamasi Žemės ūkio ministerijos 2023–2025 m. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-204 „Dėl Žemės ūkio ministerijos 2023–2025 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plano patvirtinimo“ (toliau – ŽŪM 2023–2025 m. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planas), VATŽŪM pagal kompetenciją vykdė prevencines priemones ir teikė informaciją apie priemonių įgyvendinimą ŽŪM.

Patvirtinti ŽŪM 2020–2022 m. ir 2023–2025 m. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planai ir šių planų įgyvendinimo ataskaitos skelbiama viešai:

<https://zum.lrv.lt/lt/administracine-informacija/civiline-sauga/zemes-ukio-ministerijos-ekstremaliuju-situaciju-prevencijos-priemoniu-planas-ir-jo-igyvendinimo-ataskaitos/>

2024 m. VATŽŪM specialistai nedalyvavo stalo pratybose, papildomoje veikloje, tačiau buvo tikslinama darbo grupių narių sudėtis, dalyvaujama pasitarimuose.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Užtikrinamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 12 straipsnio 1 dalies nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos oficialiąją kontrolę vykdo, vadovaudamos dokumentais įformintomis procedūromis, kurios apima (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento II priedo II skyriuje nustatytų kontrolės procedūrų sritis.

VMVT. Kontrolės sritys yra akredituotos pagal Lietuvos standarto LST EN ISO/IEC 17020:2012 reikalavimus. VMVT yra akredituota ir yra kompetentinga vykdyti maisto kontrolę visais maisto tvarkymo (gamybos, perdirbimo ir platinimo) etapais, įskaitant ženklinimo reikalavimų kontrolę, pašarų kontrolę visais pašarų tvarkymo (gamybos, perdirbimo ir platinimo) ir pašarų naudojimo etapais, gyvūnų sveikatos ir gerovės kontrolę, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo kontrolę, pasienio maisto ir veterinarinę kontrolę kaip A tipo kontrolės įstaiga.

2024 metais veikė 219 kokybės sistemos dokumentų (100 kokybės sistemos programų ir 119 kokybės sistemos darbo instrukcijų), kuriuose aprašyti maisto ir veterinarinės kontrolės principai, ir Kokybės vadovas. Per 2024 metus naujai patvirtinta 11 kokybės sistemos dokumentų (5 kokybės sistemos programos ir 6 kokybės sistemos darbo instrukcijos); pakeisti / atnaujinti 85 kokybės sistemos dokumentai (35 kokybės sistemos programos ir 50 kokybės sistemos darbo instrukcijų).

Per 2024 metus panaikintas 31 kokybės sistemos dokumentas (5 kokybės sistemos programos ir 26 kokybės sistemos darbo instrukcijos).

VATŽŪM. Veikla atitinka LST EN ISO 9001:2015 standarto reikalavimus. Kokybės vadybos sistema (toliau – KVS) aiškiai aprašyta ir įforminta privalomais dokumentais. Įdiegus KVS, padidėjo pavestų funkcijų vykdymo efektyvumas ir pagerėjo asmenų (ūkio subjektų ar klientų) aptarnavimo lygis, darbuotojams lengviau atlikti pavestas funkcijas (pvz., kontroliuoti ūkio subjektus, kaip jie laikosi teisės aktų reikalavimų, tikrinti, ar jie nepažeidžia teisės aktų, konsultuoti ūkio subjektus aktualiais augalininkystės srities klausimais).

VATŽŪM prižiūri ir nuolat tobulina KVS procesus, susijusius tiek su priežiūros ir kontrolės, tiek su bendrosiomis (pvz., personalo mokymų, turto ir informacinių technologijų valdymo) funkcijomis, kasmet peržiūri KVS procedūrų aprašus ir kitus su KVS susijusius dokumentus. Atsižvelgiant į teisės aktų ir LST EN ISO 9001:2015 standarto reikalavimus, planuojami ir atliekami veiklos ir procesų tikrinimai (vidaus auditai).

2024 m. buvo parengta 11 (2022 m. – 20, 2023 m. – 26) KVS dokumentų pakeitimų, vadovaujantis LST EN ISO 9001:2015 standarto reikalavimais.

FTLS, vadovaudamasi LST EN ISO/IEC 17025:2018 reikalavimais ir siekdama tobulinti KVS ir išplėsti akreditavimo sritį, 2024 m. atliko 84 (2022 m. – 255, 2023 m. – 124) KVS dokumentų pakeitimus (kokybės vadovo, kokybės sistemos procedūrų, instrukcijų, techninių dokumentų, kokybės sistemos dokumentų formų, standartinių veiklos procedūrų).

2024 m. didesnis dėmesys buvo skiriamas konsultavimui, informacijos sklaidai / viešinimui. Atnaujintas atsakingų už dažniausiai užduodamų klausimų informacijos atnaujinimą ir pildymą VATŽŪM darbuotojų sąrašas (2024 m. birželio 25 d., Nr. A1-321). 2024 m. papildomai teiktos konsultacijos renginiuose, parodose, seminaruose / mokymuose, viešų konsultacijų metu. Taip pat dalyvauta miestų šventėse (renginiuose), teiktos konsultacijos: Alytuje / Varėnoje, Panevėžyje, Utenoje, Šiauliuose, Kaune, Vilniuje, Telšiuose, Marijampolėje.

2024 m. VATŽŪM regioninių skyrių, pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postų (skyrių) ir metodinių skyrių vedėjai vykdė ūkio subjektų veiklos patikrinimų vidaus kontrolę. Atliekant vidaus kontrolę buvo vertinami fitosanitarijos, augalų dauginamosios medžiagos, augalų apsaugos produktų, trąšų, grūdų srities planinių / neplaninių patikrinimų dokumentai, atlikta ūkio subjektų patikrinimų stebėseną, nurodyta, kokie neatitikimai / netikslumai nustatyti pildant dokumentus, kurie dažniausiai kartojosi ir pagal kompetenciją pateiktos išvados dėl veiklos, korekcinų veiksmų, procedūrų aprašų koregavimo / tobulinimo.

Siekiant tinkamai atlikti ūkio subjektų veiklos priežiūrą, rengiami nauji teisės aktai, kasmet peržiūrimi, prireikus, atnaujinami / patobulinami:

- Ūkio subjektų konsultavimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašas (2024 m. rugsėjo 13 d., Nr. A1-466);
- Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos atliekamos ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklės (2024 m. rugpjūčio 7 d., Nr. A1-400; 2024 m. rugsėjo 5 d., Nr. A1-449);
- Ūkio subjektų veiklos saugant, tiekiant rinkai, naudojant augalų apsaugos produktus priežiūros tvarkos aprašas (2024 m. gruodžio 13 d., Nr. A1-658);
- Ekologiškos augalų dauginamosios medžiagos ženklavimo oficialios kontrolės procedūrų tvarkos aprašas (2024 m. lapkričio 21 d., Nr. A1-608);
- Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašas (2024 m. balandžio 11 d., Nr. A1-191).

Taip pat kasmet peržiūrimi rizikų vertinimo metodikos / taisyklės (aprašai), tačiau buvo aktualu patikslinti (atnaujinti):

- Ūkio subjektų veiklos saugant, tiekiant rinkai, naudojant augalų apsaugos produktus rizikos vertinimo ir valdymo tvarkos aprašą (2024 m. gruodžio 13 d., Nr. A1-658);
- Dauginamosios medžiagos tiekimo rinkai kontrolės tvarkos aprašą (2024 m. rugsėjo 5 d., Nr. A1-446, rugsėjo 16 d., Nr. A1-470, spalio 3 d., Nr. A1-500);
- Ūkio subjektų veiklos pateikiant, tiekiant rinkai ir naudojant tręšiamuosius produktus rizikos vertinimo tvarkos aprašą (2024 m. sausio 17 d., Nr. A1-20).

2024 m. buvo parengtos / atnaujintos 8 (2022 m. – 2, 2023 m. – 3) kontrolinių klausimynų pildymo rekomendacijos, taip pat parengtos / atnaujintos 2 (2022 m. – 3, 2023 m. – nebuvo poreikio) patikrinimo išvadų pildymo rekomendacijos, skirtos / taikomos VATŽŪM darbuotojams, atliekantiems ūkio subjektų veiklos priežiūrą.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija,

siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Kompetentingos institucijos, užtikrinamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 12 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatų vykdymą, yra įsidiegiusios kontrolės tikrinimo procedūras, prireikus jas atnaujina, visais atvejais imasi koregavimo veiksmų, kai kontrolės tikrinimo procedūrose nustato trūkumų.

VMVT. Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės veiksmingumo vertinimas atliekamas pagal Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės verifikavimo procedūros aprašą, patvirtintą VMVT direktoriaus įsakymu, ir kokybės vadybos sistemos vidaus auditų metu. Atskirų sričių valstybinės kontrolės verifikavimas atliekamas centriniu ir teritoriniu lygmeniu. Centrinio lygmeniu verifikavimą atlieka VMVT Maisto, Veterinarijos sanitarijos, Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės, Veterinarinių vaistų ir pašarų skyrių specialistai, teritoriniu lygmeniu – VMVT departamentų specialistai. 2022 m. centriniu ir teritoriniu lygmeniu buvo verifikuotos visos sritys, už kurias VMVT atsakinga (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies a, b, c, d, e, f, j punktuose nustatytas sritis ir i punkte nustatytą ekologiškų produktų ženklinimo sritį).

Valstybinės kontrolės vertinimas atliekamas ir kokybės vadybos sistemos vidaus auditų metu. Detali informacija apie tokių auditų tikslus, uždavinius pateikta 2022–2024 m. DNKP.

2022–2024 m. atlikti VMVT kokybės vadybos sistemos vidaus auditai

Metai	Atliktų planinių vidaus kokybės sistemos auditų skaičius	Audituotų subjektų skaičius	Nustatytų neatitikimų skaičius	Pateiktų rekomendacijų skaičius
2022 m.	5	26	6	36
2023 m.	9	30	10	37
2024 m.	4	4*	2	29

* vidaus kokybės vadybos sistemos auditai atlikti VMVT Priežiūros departamento Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Vilniaus apygardų priežiūros skyriuose.

Vykdamas dokumentinę korekcinių ir koregavimo veiksmų kontrolę, 2024 m. gruodžio mėn. po atliktų vidaus kokybės sistemos auditų nustatyta, kad audituotuose VMVT teritoriniuose padaliniuose įgyvendinta 100 % korekcinių veiksmų ir 100 % koregavimo veiksmų.

VATŽŪM. VATŽŪM, siekdama užtikrinti, kad pavestos funkcijos būtų vykdomos, laikantis teisės aktų reikalavimų ir LST EN ISO 9001:2015 standarto nuostatų dėl veiklos rezultatų stebėsenos, tinkamo funkcionalumo ir nuolatinio KVS tobulinimo, gerinamos veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo, ir vadovaudamasi patvirtinta programa, atlieka veiklos ir procesų tikrinimus (vidinius auditus). Veiklos ir procesų tikrinimų rezultatas – įgyvendinti korekciniai, koregavimo ir prevenciniai veiksmai, patikslinti procesai, atnaujinti teisės aktai, atsižvelgta į pateiktas gerinimo galimybes

2022–2024 m. atlikti VATŽŪM kokybės vadybos sistemos pagal LST EN ISO 9001:2015 standartą vidaus auditai (tikrinimai)

Metai	Planinių vidaus auditų (tikrinimų) skaičius	Audituotų / tikrintų padalinių skaičius	Neatitikimų skaičius	Pastabų skaičius	Gerinimo galimybių skaičius
2022	9*	8	0	6	24
2023	9**	7	0	9	18
2024	9***	6	1	2	15

*2022 m. vienas tikrinimas iš 9 suplanuotų tikrinimų nebuvo atliktas dėl objektyvių priežasčių, tačiau perkeltas į 2023 m.

**2023 m. du tikrinimai iš 9 suplanuotų tikrinimų nebuvo atlikti dėl objektyvių priežasčių, tačiau perkelti į 2024 m.

***2024 m. trys tikrinimai iš 9 suplanuotų tikrinimų nebuvo atlikti dėl objektyvių priežasčių ir jiems buvo surašyti tarnybiniai pranešimai.

Per 2022–2023 m. atliktus tikrinimus neatitikimų LST EN ISO 9001:2015 standarto ir kitų teisės aktų reikalavimams, kurie galėtų sukelti didelę žalą VATŽŪM veiklai, darbuotojams, turtui ar klientams / suinteresuotiesiems asmenims, nenustatyta. 2024 m. atlikus tikrinimus nustatyta 1 neatitiktis darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrinės bei civilinės saugos valdyme (LST EN ISO 9001:2015 standarto 7.1.4 papunktis), numatyti veiksmai įgyvendinti.

Tikrinimai atliekami detalai ir tinkamai, KVS radiniai nustatomi tiksliai.

Kiekvienais metais po atliktų tikrinimų parengiamos apibendrintos ketvirčio, metinės ataskaitos, priimami atitinkami sprendimai. Kiekvienais metais atliekant vadybos vertinamąją analizę papildomai apsvarstomi auditų radiniai, prireikus ir dažniau, kitais būdais (pvz., per pasitarimus, aptarimus).

2022–2024 m. „atsitiktiniai“ patikrinimai dėl atvykstančių krovinių atitikties prekybos standartams reikalavimų nebuvo vykdomi.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirta teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Užtikrinant (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 6 straipsnio 1 dalies nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos vykdo vidaus auditus arba pasirūpina, kad juose būtų vykdomi auditai, ir atsižvelgdamos į tų auditų rezultatus imasi atitinkamų priemonių.

Kompetentingų institucijų audito tarnybų veiklos organizavimo tvarka yra aprašyta 2022–2024 m. DNKP:

<https://vmvt.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/vieningi-integruoti-daugiameciai-nacionaliniai-kontroles-planai/>

VMVT auditus atlieka VMVT Vidaus audito skyrius. Vidaus audito principai, metodai ir procedūros išdėstyti vidaus kokybės sistemos dokumentuose.

2022–2024 m. atlikti VMVT vidaus auditai

Metai	Atliktų planinių vidaus auditų skaičius	Audituotų subjektų skaičius	Pateiktų rekomendacijų skaičius
2022	3	9	40
2023	2	3	24
2024	2	6	13

2024 m. atlikti 2 planiniai vidaus auditai, pateikta 13 rekomendacijų, iš kurių 3 įgyvendintos 2024 m., likusių 10 rekomendacijų įgyvendinimo terminai numatyti 2025 m.

Taip pat įgyvendintos 20 iš 24 rekomendacijų, kuriuos buvo teiktos 2023 m. ir įgyvendinimo terminai buvo numatyti 2024 m. 4 rekomendacijų įgyvendinimo terminas perkelti į 2025 m.

2024 m. įgyvendintos 3 iš 4 rekomendacijos, kurios buvo teiktos 2022 m. ir perkeltos įgyvendinti 2023-2024 m. 1 rekomendacijos įgyvendinimas numatytas 2025 m.

VATŽŪM. Užtikrinant Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. birželio 9 d. įsakymo Nr. 3D-428 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 24 d. įsakymo Nr. 3D-490 „Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų ir administracijos struktūros patvirtinimo“ pakeitimo“ nuostatų vykdymą, nuo 2020-07-01 VATŽŪM vidaus auditus atlieka Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos vidaus audito funkcijas atliekantis struktūrinis padalinys – Centralizuoto vidaus audito skyrius.

Po 2022 m. atlikto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus audito buvo parengtas 3 (2 vidutinio reikšmingumo, 1 žemo reikšmingumo) rekomendacijoms įgyvendinti priemonių planas. Numatytos priemonės dviejų rekomendacijų dėl VATŽŪM nuostatų ir neužimtų pareigybių įgyvendintos, o vienos rekomendacijos priemonės įgyvendintos nepilna apimtimi, ieškoma racionalių sprendimų, siekiant įgyvendinti audito rekomendaciją dėl patalpų ploto.

ŽŪM 2024 m. gegužės 22 d. – liepos 12 d. atliko VATŽŪM korupcijos rizikos valdymo auditą. Audito metu buvo vertinama: kovos su korupcija programų ir planų parengimas, koordinavimas ir įgyvendinimas, teisės aktų ir jų projektų antikorporcinis vertinimas, darbuotojų antikorporcinis švietimas, korupcijos prevencijos priemonių viešinimas ir kita. VATŽŪM korupcijos rizikos valdymo sistema vertintina gerai – korupcijos rizikos valdymo sistemoje nustatyti neesminiai neatitikimai, kurie neturi esminės įtakos sistemos užtikrinimui. Atlikus auditą buvo sudarytas Rekomendacijų, pateiktų 2024 m. liepos 25 d. vidaus audito ataskaitoje „Valstybinės augalininkystės tarnybos prie žemės ūkio ministerijos korupcijos rizikos valdymo“ audito Nr. 10AT-8 7.25) įgyvendinimo priemonių planas. Plane numatytos 5 rekomendacijos įgyvendintos iki 2024-12-31.

2024 m. Valstybės kontrolė informavo raštu apie pradėtą 2024 m. valstybės metinių ataskaitų rinkinio finansinį auditą, jo atlikimo terminus, tikslus ir auditą atliekančius bei jame dalyvaujančius asmenis. 2024 m. spalio mėn. buvo baigtas audito planavimo etapas: Valstybės kontrolė susipažino su pasirinktų viešojo sektoriaus subjektų, sudarančių valstybės grupę, vykdoma veikla, vidaus kontrolės aplinka, apskaitos sistema ir apskaitos sritimis bei įvykusiais pokyčiais (kiek tai susiję su atliekamo audito objektu). Išvados planuojamos pateikti 2025 m.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija,

siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato Lietuvoje auditai

VMVT. 2024 m. sukoordinuoti 2 Europos Komisijos DG SANTE auditai pagal VMVT kompetenciją:

- 2024 m. lapkričio 18 d. – gruodžio 3 d. Lietuvoje atliktas auditas DG(SANTE) 2024–8033, kuriuo siekta įvertinti įdiegtas skerdimo higienos ir mėsos tikrinimo reikalavimų įgyvendinimo kontrolės sistemas

Audito **tikslas** buvo įvertinti, kaip vykdoma oficialioji kontrolė ir kaip užtikrinamas taikytinų ES reikalavimų, susijusių su galvijų, avių, kiaulių ir naminių paukščių skerdimo higiena ir mėsos tikrinimu, vykdymas.

Ataskaitoje daroma išvada, kad raudonos mėsos ir paukštienos gamybos ir pateikimo rinkai oficialiosios kontrolės sistema yra iš esmės tinkama, jos įgyvendinimas yra tinkamai organizuojamas ir atliekamas remiantis dokumentais pagrįstomis procedūromis, mokymais, išsamiais priežiūros mechanizmais ir elektroninėmis duomenų bazėmis.

Vis dėlto nacionalinėmis nuostatomis dėl trikampio formos ženklo naudojimo vietoj ovalo ženklo, kaip tam tikrų kategorijų skerdenų, kurios po skerdimo pripažįstamos tinkamomis vartoti žmonėms, sveikumo ženklo, neužtikrinama atitiktis atitinkamiems ES reikalavimams ir maisto tvarkymo subjektai neskatinami taikyti gerosios higienos praktikos siekiant užkirsti kelią skerdenų taršai skerdžiant.

Apskritai tiek naminių kanopinių, tiek naminių paukščių tikrinimas prieš skerdimą organizuojamas laikantis atitinkamų ES reikalavimų.

Tačiau nustatyta tam tikrų oficialiosios kontrolės sistemos trūkumų. Pavyzdžiui:

- atliekant rizikos analizes oficialiosios kontrolės dažnumui nustatyti, nėra veiksmingai atsižvelgiama į anksčiau vykdytos kontrolės rezultatus;
- vykdydamos kontrolę patvirtinimo tikslais, kompetentingos institucijos nepastebėjo kai kurių pažeidimų, susijusių su tikrinimo po skerdimo reikalavimų įgyvendinimu, kuriuos vėliau nustatė audito grupė.

Audito grupė pateikė 3 rekomendacijas, dėl kurių VMVT parengė korekcinį veiksmų įgyvendinimo planą.

- 2024 m. rugsėjo 23–27 d. Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato (DG SANTE) bendrasis pažangos stebėjimo auditas DG(SANTE)/2024-7939

Audito **tikslas** buvo įvertinti pasiektą pažangą dėl anksčiau vykusių auditų metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo.

Iš audito metu vertintų 13 rekomendacijų pagal VMVT kompetenciją, liko įgyvendinti vieną rekomendaciją iš 2023 m. vykusio audito dėl afrikinio kiaulių maro kontrolės.

Taip pat sukoordinuotas 2024 m. balandžio 24–26 d. Sąjungos galvijų skerdenų klasifikavimo tikrinimo komiteto Lietuvoje atliktas tikrinimas.

Tikrinimo tikslas buvo įvertinti:

- Sąjungos galvijų skerdenų klasifikavimo skalių taikymo tvarką;
- rinkos kainų pagal tas klasifikavimo skales registravimą.

Ataskaitoje daroma išvada, kad galvijų skerdenų klasifikavimo ir pranešimo apie kainas sistema Lietuvoje yra gerai parengta. Skerdyklos reguliariai klasifikuoja skerdenas ir praneša apie kainas. Be to, sistema yra potencialiai patikima ir ją taikant šiuo metu galima užtikrinti, kad tipinės kainos būtų tinkamai registruojamos ir apie jas būtų tinkamai pranešama.

Tačiau Komitetui susirūpinimą sukėlė tam tikri klasifikavimo priskiriant kategorijoms trūkumai ir kai kurie skerdenų pateikimo trūkumai, kurie, matyt, nebuvo nustatyti atliekant patikras vietoje ir dėl kurių turėjo būti taikomi atitinkami Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/1184 priede nustatyti korekciniai koeficientai. Be to, remdamasis aprašytais nustatytais faktais, Komitetas laikosi nuomonės, kad galėtų būti patobulintos ir sustiprintos pranešimo apie kainas ir jų registravimo patikros vietoje.

Tikrinimo komitetas pateikė 4 rekomendacijas, iš jų 3 VMVT, dėl kurių VMVT parengė korekcinį veiksmų įgyvendinimo planą.

DG SANTE auditų ataskaitos, rekomendacijos ir jų įgyvendinimo planai yra skelbiami viešai Europos Komisijos svetainėje:

<https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country/profile/details/LT>

VATŽŪM. VATŽŪM veikla ir efektyvumas ne kartą buvo vertintas auditų metu. 2022 m. Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos direktoratas atliko 2 auditus dėl:

- importuojamų augalų sveikatos kontrolės sistemos Lietuvoje;
- AAP tiekimo rinkai ir naudojimo kontrolės sistemos ir jos atitikties Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimams.

2023–2024 m. Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos direktoratas auditų nevykdė VATŽŪM.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

c) Veiksmai, atliekami kontroliuojamų ūkio subjektų veiklai gerinti

VMVT. Ūkio subjektų konsultavimas ir informacijos sklaida yra viena iš prioritetinių ūkio subjektų priežiūros institucijų veiklų. VMVT nuolat informavo vartotojus apie svarbiausius įvykius, produktų kokybės, ženklinimo reikalavimų, teisės aktų pasikeitimus, teikė informaciją apie nustatytus teisės aktų reikalavimų pažeidimus ir kt. Pranešimai spaudai buvo persiunčiami pagrindiniams šalies žiniasklaidos šaltiniams – naujienų agentūroms (ELTA ir BNS), regioninių šalies laikraščių, nacionalinių leidinių, interneto portalų, radijo ir televizijos redakcijų naujienų padaliniais, žinių tarnyboms. Informacijos sklaida vykdoma ne tik per žiniasklaidos priemonės, tačiau kuriamų naujienlaiškių pagalba tiesiogiai perduodama verslo asociacijoms ir kitoms suinteresuotoms grupėms.

Tokiu būdu siekiama užtikrinti, kad aktualūs pokyčiai pasiektų tiek verslo atstovus, tiek plačiąją visuomenę, kuri gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai paveikta šių pasikeitimų.

Užtikrinant nuolatinę informacijos visuomenei apie VMVT darbą teikimą, aktyviai bendradarbiauta su nacionalinės ir regioninės žiniasklaidos atstovais, susijusių institucijų atstovais, derinti interviu tiesioginėms televizijos ir radijo laidoms, dalyvauta renginiuose. 2024 m. parengti 250 informacinių pranešimų (2023 m. – 257, 2022 m. - 242).

2024 m. VMVT sklaidos plane Tarptautinių ir viešųjų ryšių skyriaus kompetencijai numatytos veiklos Sklaidos plane įgyvendintos 100 %. Apie 50 % pranešimų sudarė „įvykiniai“ pranešimai, kurie turėjo būti paviešinti kuo operatyviau.

2024 m. paleista nauja VMVT interneto svetainė, kurios informacijos pildymo darbai bus tęsiami ir 2025 m. Siekiant pagerinti vidinę komunikaciją, VMVT išplėtotas VMVT intraneto puslapis.

Sparčiai augo VMVT auditorija socialiniuose tinkluose „Facebook“ ir „LinkedIn“. Per 2024 metus VMVT „Facebook“ auditorija išaugo 2738 naujais sekėjais. 2023 m. VMVT „Facebook“ paskyroje buvo 16 200 tūkst. sekėjų, šiai dienai - 18 938 tūkst. Auditorijos kilimas, lyginant su praeitais metais paaugo - 68,8%. VMVT auditorijos pasiekiamumas „Facebook“ platformoje išaugo 23,1 % ir pasiekė 661 356 žmones, VMVT turinys „Facebook“ platformoje sulaukė 1,1 mln. peržiūrų. VMVT LinkedIn 2023 m. sekėjų skaičius buvo 330, metų pabaigoje – 758 vnt.

Organizuota Gyvūnų gerovės socialinė akcija „Atmerk akis patikrink veisėją“. Gyvūnų gerovės dienos proga organizuota nuotolinė paskaita „Ištiesk ranką – ne grandinę“ visuomenei, transliuota per VMVT Facebook paskirą, ją pravedė pakviesti svečiai ir VMVT gyvūnų gerovės specialistai. Taip pat Vilniuje, Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčios kiemelyje buvo suorganizuotas VMVT renginys skirtas „Gyvūnų gerovės diena“ paminėti. Aktyviai viešinti ir visų VMVT teritorinių skyrių organizuoti gyvūnų gerovės renginiai.

Įgyvendinti 10 laidų filmavimai „Tauro rago“ laidoje apie afrikinio kiaulių maro grėsmę.

2024 m. VMVT Tarptautinių ir viešųjų ryšių skyrius vykdė aktyvią komunikaciją apie gyvūnų gerovę, atsakingą gyvūnų laikymą ir ženklavimo naudą, išaiškintas nelegalias gyvūnų augintinių veisimo veiklas, teismų sprendimus nelegalių augintinių veisėjų bylose, gyvūnų užkrečiamųjų ligų (paukščių gripo, afrikinio kiaulių maro ir kt.) prevenciją, VMVT atstovų dalyvavimą viešuose renginiuose ir susitikimuose su kitomis institucijomis, gyvūninio maisto produktų eksporto statistikos tendencijas, naujas atvertas eksporto rinkas, maisto gamybos mažais kiekiais statistiką, reikalavimus, parengtas gaires, skirtas reikalavimų įgyvendinimui bei kitas VMVT veiklas.

Siekiant stiprinti visuomenės sveikatą ir vartotojų apsaugą maisto saugos bei kokybės srityse, taip pat užtikrinti sveikatingumą ir gerovę, buvo parengti ir išplatinti straipsniai apie bakterijų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms. Gerosios praktikos buvo dalijamos socialiniuose tinkluose, o svarbiausia informacija paskelbta pranešimuose spaudoje, kuriuos publikavo didieji žiniasklaidos portalai. Nuolatinei komunikacijai sukurtas vienodas informacinis maketas, kuriame viešiname per mėnesį paskelbti RASFF pranešimai taip pat ir RASFF proceso eiga.

VMVT veikloje prioritetas teikiamas ūkio subjektų ir gyventojų konsultavimui, metodinės pagalbos teikimui bei kitoms prevencinėms priemonėms, padedančioms užkirsti kelią teisės aktų pažeidimams. Konsultavimas tampa pagrindiniu teisės aktų laikymosi užtikrinimo būdu, atsisakant vien kontrolės ir poveikio priemonių taikymo.

2024 m. VMVT suteikė 28 410 konsultacijų telefonu (2023 m. – 20 259, 2022 m. – 17 087) ir 8 330 konsultacijų raštu (2023 m. – 4 794, 2022 m. – 4 193). Iš viso per 2024 m. suteiktos 36 740 konsultacijos (2023 m. – 25 053, 2022 m. – 21 280).

Svarbiausios temos, dėl kurių kreipėsi asmenys: importas ir eksportas, kelionės su gyvūnais augintiniais, maisto gamyba ir prekyba mažais kiekiais, maisto papildai ir jų ženklavimas, CBD ir kanapių produktai, viešasis maitinimas, gyvūnų registravimas, veterinarinė veikla bei dokumentų išdavimas.

2024 m. vasario 15 d. įvyko VMVT reorganizacija, buvo centralizuota visų sričių konsultavimo veikla, įkurtas Konsultavimo skyrius, kuris koordinuoja visą konsultavimą bei užtikrina standartizuotą paslaugų teikimą.

Temų analizė ir pokyčio dinamika (2023–2024 m.): 2023 m. pradėtas temų fiksavimas leido detaliau įvertinti konsultacijų turinį ir identifikuoti dažniausiai pasitaikančius klausimus, su kuriais kreipiasi ūkio subjektai ir gyventojai. Iki 2023 m. konsultacijos buvo fiksuojamos bendrai, be tematinio suskirstymo, todėl 2023 m. temų klasifikavimo pradžia žymi reikšmingą kokybinį šuolį duomenų valdyje.

Tarp dažniausiai pasitaikančių konsultavimo temų išsiskyrė:

- **Keliavimas su gyvūnais augintiniais** (+465 konsultacijos): daugiausiai konsultacijos susijusios su dokumentų reikalavimais keliaujant su gyvūnais tarp šalių. Dažniausiai teiraujama dėl gyvūnų pasų, vakcinacijos taisyklių (ypač nuo pasiutligės), sertifikatų išsiėmimo tvarkos, privalomų sveikatos patikrinimų bei gyvūnų pervežimo sąlygų laikymosi pagal ES ir trečiųjų šalių reglamentavimą.

- **Importas** (+391): dažniausiai konsultuojama dėl reikalavimų trečiųjų šalių produktų įvežimui, dokumentacijos ir patikrinimo procedūrų.

- **Veiklos pradžia – maisto gamyba / prekyba** (+720): tema apima konsultacijas apie subjektų registravimą, patalpų atitikimą higienos normoms, leidimus ir savikontrolės reikalavimus.

- **Maisto papildai (notifikavimas, ženklavimas)** (+381): Dažniausiai pardavėjai teiraujasi dėl leidžiamų naudoti sudedamųjų dalių, notifikavimo tvarkos, reikalavimų dėl ženklavimo, reklamos ir sveikatingumo teiginių. Tuo tarpu vartotojai dažnai kreipiasi dėl įtarimų keliančių papildų – ar jų sudėtis atitinka reikalavimus, ar jie gali būti naudojami pagal paskirtį, bei kokios institucijos gali atlikti tokių produktų vertinimą.

- **Viešasis maitinimas** (+305): kreipiamasi dėl patalpų įrengimo, savikontrolės planų, produktų kilmės žymėjimo, taip pat dėl kontrolės metu nustatytų neatitikimų interpretacijos.

Taip pat fiksuotas augantis susidomėjimas temomis, susijusiomis su veterinarine veikla, gyvūnų registravimu, pašarų gamyba, ūkiniais gyvūnais, gyvūnų gerove, eksportu ir produktų sertifikavimu.

VATŽŪM. Įstaigos veikloje prioritetą teikiama ūkio subjektų konsultavimui, metodinės pagalbos teikimui, kitų prevencinių priemonių, užkertančių kelią teisės aktų pažeidimams, įgyvendinimui, atsisakant požiūrio, kad teisės aktų laikymąsi galima užtikrinti tik taikant poveikio priemones, nuobaudas, o informavimas ir veikla skirta tam, kad ūkio subjektai galėtų tinkamai laikytis teisės aktų reikalavimų.

2024 m. fitosanitarijos srities klausimais buvo suteikta 620 (2022 m. – 846, 2023 m. – 616) konsultacijų žodžiu ir 105 (2022 m. – 261, 2023 m. – 162) konsultacijos raštu. Iš viso per 2024 m. suteiktos 725 (2022 m. – 1 107, 2023 m. – 778) konsultacijos.

Daugiausiai konsultacijų suteikta apie augalinės produkcijos importo ir eksporto reikalavimus, privalomą bulvių augintojų registravimą Lietuvos Respublikos fitosanitariniame registre ir šio proceso eigą, MPM ženklimą, reikalavimus iš trečiųjų šalių įvežamai medienai, augalų sveikatingumo kontrolės pokyčius dėl 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB, nuostatų įgyvendinimo.

2024 m. Pasienio kontrolės koordinavimo skyriaus darbuotojai iš viso suteikė 65 (2023 m. – 88) konsultacijas žodžiu ir 56 (2023 m. – 41) konsultacijas raštu dėl importuojamų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kontrolės procedūrų pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postuose.

2024 m. AAP, apdoravimo augalų apsaugos produktais įrangos (toliau – apdoravimo įranga), trąšų ir tręšiamųjų produktų (toliau – TP) sričių klausimais ūkio subjektams buvo suteiktos 2 165 (2022 m. – 2 230, 2023 m. – 1 986) konsultacijos, t. y. konsultacijų suteikta 1 900 žodžiu ir 265 raštu (2022 m. – 1 878 žodžiu, 352 raštu, 2023 m. – 1 641 žodžiu, 345 raštu). Siekiant padėti ūkio subjektams įgyvendinti numatytus reikalavimus AAP, apdoravimo įrangos, TP ar dirvožemio gerinimo priemonių srityje ūkio subjektams buvo išsamiai aiškinamos teisės aktų, reglamentuojančių AAP ir TP priežiūros sritį, nuostatos: Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo, Lietuvos Respublikos tręšiamųjų produktų įstatymo, Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, Apdoravimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 199 „Dėl Apdoravimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų įtraukimo į identifikavimo sąrašą ir išbraukimo iš šio sąrašo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. 3D-292 „Dėl Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų įtraukimo į identifikavimo sąrašą ir išbraukimo iš šio sąrašo tvarkos aprašo ir Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašo patvirtinimo“, Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. 3D-332 „Dėl Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Tręšiamųjų produktų pakavimo ir ženklinimo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2020 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 4-547 „Dėl Tręšiamųjų produktų pakavimo ir ženklinimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Ekologinės gamybos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 „Dėl Ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo ir ekologiškų žemės ūkio produktų gamybos proceso ir produkcijos sertifikavimo“.

Augalų dauginamosios medžiagos ir pluoštinių kanapių auginimo ir tiekimo rinkai klausimais ūkio subjektams suteiktos 295 (2022 m. – 454, 2023 m. – 261) konsultacijos žodžiu ir 185 (2022 m. – 289, 2023 m. – 197) konsultacijos raštu. Daugiausia konsultuota dauginamosios medžiagos tiekimo rinkai, pluoštinių kanapių auginimo, sėklinių pasėlių aprobavimo, pluoštinių kanapių produktų tiekimo rinkai, dauginamosios medžiagos siuntų ženklinimo, dauginamosios medžiagos kategorijos pažeminimo, dauginamosios medžiagos atestavimo, dauginamosios medžiagos sertifikavimo, įvežimo į Lietuvos Respubliką, genetiškai modifikuotos dauginamosios

medžiagos kontrolės, sėklos mišinių ruošimo, dauginamosios medžiagos perfasavimo ir kitais klausimais.

Grūdų kokybės priežiūros (augalininkystės produktų bei sėklų kokybės rodiklių nustatymo ir vertinimo, grūdų analizatorių naudojimo ir administravimo, grūdų kokybės tyrimo laboratorijų atestavimo, grūdų ėminių ėmimo, grūdų ir sėklų kokybės nustatymo) klausimais ūkio subjektams 2024 m. iš viso suteiktos 184 (2022 m. – 188, 2023 m. – 159) konsultacijos, iš jų – 51 (2022 m. – 39, 2023 m. – 31) žodžiu ir 133 (2022 m. – 149, 2023 m. – 128) raštu.

2024 m. 93 % (2022 m. – 94 %, 2023 m. – 93 %) VATŽŪM kontroliuojamų ūkio subjektų (respondentų) nurodė, kad pirmaisiais veiklos metais gavo naudingų konsultacijų ir jiems nebuvo taikytos poveikio priemonės, išskyrus atvejus, kai jos buvo būtinos ir neišvengiamos, siekiant užkirsti kelią reikšmingos žalos ar pavojaus visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai atsiradimui.

Vadovaujantis Ūkio subjektų konsultavimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014 m. lapkričio 20 d. įsakymo Nr. A1-424 „Dėl Ūkio subjektų konsultavimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatomis, gerosios praktikos pavyzdžiais bei siekiant nuolat tobulinti VATŽŪM veiklą, teikiamas paslaugas, VATŽŪM 2023–2024 m. vykdė ūkio subjektų konsultavimo telefonu įrašymą, kokybės stebėseną ir vertinimą bei šio proceso tobulinimą. 2024 m. VATŽŪM specialistų teikiamų konsultacijų telefonu ūkio subjektams / paklausejams kokybės lygis sudarė 87 % (2022 m. – 89 %, 2023 m. – 89 %). 2024 m. pradėta vykdyti rašytinių konsultacijų kokybės stebėseną ir vertinimas bei šio proceso tobulinimas. 2024 m. VATŽŪM specialistų teikiamų rašytinių konsultacijų ūkio subjektams / paklausejams kokybės lygis sudarė 77 %.

2024 m. suorganizuotos ūkio subjektams 2 (2022 m. – 4, 2023 m. – 4) viešos konsultacijos aktualiomis temomis nuotoliniu būdu, naudojantis vaizdo ir garso konferencijų platforma *Teams*. Taip pat VATŽŪM koordinavo klausimų–atsakymų parengimą ir viešinimą ūkio subjektams po viešų konsultacijų VATŽŪM interneto svetainėje („Naujienos“ <https://vatzum.lrv.lt/lt/naujienos/>) ir trumpąją informaciją apie tai paviešino VATŽŪM *Facebook* paskyroje).

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos (*Annual Reporting on Official Controls*) metinės ataskaitos I daliai.